

Spis treści

Wstęp	9

1

Geografia ekonomiczna jako nauka

(Jadwiga Rek, Jerzy Wrona)

1.1. Pojęcie geografii	11
1.2. Dyscypliny geograficzne	12
1.3. Kierunki badawcze i funkcje geografii ekonomicznej	14

2

Środowisko geograficzne jako podstawa działalności człowieka

(Stanisława Klima)

2.1. Wpływ środowiska na działalność człowieka	16
2.2. Degradacja środowiska geograficznego w wyniku działalności człowieka	20
2.2.1. Źródła zagrożeń	20
2.2.2. Elementy środowiska najbardziej zagrożone	23
2.3. Ochrona i kształtowanie środowiska	37

3

Mapa polityczno-gospodarcza świata

(Jerzy Wrona)

3.1. Polityczny podział świata	43
3.2. Gospodarczy podział świata	47
3.2.1. Blok państw socjalistycznych i zmiany polityczno-gospodarcze po 1989 r.	48
3.2.2. Mierniki poziomu rozwoju gospodarczego	59

3.2.3.	Kraje wysoko rozwinięte gospodarczo	61
3.2.4.	Kraje średnio rozwinięte gospodarczo	63
3.2.5.	Kraje słabo rozwinięte gospodarczo	64
3.3.	Terytoria zależne i niesamodzielne	67
3.4.	Organizacje międzynarodowe	71
3.4.1.	Organizacja Narodów Zjednoczonych	71
3.4.2.	Ważniejsze organizacje gospodarcze	75
3.4.3.	Ważniejsze organizacje wojskowo-polityczne	81
3.4.4.	Ważniejsze organizacje regionalne	82

4

Ludność*(Jadwiga Rek, Jerzy Wrona)*

4.1.	Zaludnienie świata	86
4.2.	Przyrost naturalny	91
4.3.	Migracje ludności	97
4.4.	Rozmieszczenie ludności	103
4.5.	Urbanizacja	109
4.6.	Struktura ludności według głównych cech demograficznych	114
4.6.1.	Struktura ludności według płci	114
4.6.2.	Struktura ludności według wieku	117
4.6.3.	Struktura zawodowa ludności	120
4.6.4.	Struktura rasowa, językowa i wyznaniowa	124

5

Osadnictwo*(Bogusław Luchter)*

5.1.	Czynniki wpływające na rozwój osadnictwa	136
5.2.	Rodzaje osadnictwa	139
5.2.1.	Osadnictwo wiejskie	140
5.2.2.	Osadnictwo miejskie	145
5.2.3.	Zespoły miejskie, aglomeracje, obszary metropolitalne, megalopolis	154
5.3.	Plany zagospodarowania przestrzennego miast i wsi	158

6

Gospodarka rolno-żywnościowa*(Jerzy Wrona)*

6.1.	Pojęcie rolnictwa i rozmieszczenie głównych obszarów rolniczych świata	161
6.2.	Użytkowanie ziemi	169

6.3.	Najważniejsze formy ustroju rolnego współczesnego świata	173
6.4.	Rozmieszczenie i produkcja głównych roślin uprawnych	176
6.4.1.	Zboża	176
6.4.2.	Rośliny bulwiaste	192
6.4.3.	Rośliny cukrodajne	197
6.4.4.	Rośliny oleiste	202
6.4.5.	Rośliny włóknodajne	207
6.4.6.	Rośliny kauczukodajne	211
6.4.7.	Używki	212
6.4.8.	Przyprawy	222
6.4.9.	Owoce	223
6.4.10.	Warzywa	233
6.5.	Chów zwierząt	234
6.6.	Rybołówstwo	256
6.7.	Leśnictwo	262
6.8.	Główne problemy wyżywienia ludności świata	265

7

Przemysł*(Bogusław Luchter, Jadwiga Rek)*

7.1.	Klasyfikacje przemysłu	270
7.2.	Przemysł paliwowo-energetyczny	270
7.2.1.	Ropa naftowa	273
7.2.2.	Gaz ziemny	281
7.2.3.	Węgiel kamienny	284
7.2.4.	Węgiel brunatny	289
7.2.5.	Inne surowce energetyczne	290
7.2.6.	Energetyka	291
7.3.	Przemysł metalurgiczny	300
7.3.1.	Rudy żelaza	300
7.3.2.	Rudy metali uszlachetniających stal	302
7.3.3.	Hutnictwo żelaza i stali	304
7.3.4.	Ważniejsze metale nieżelazne	309
7.3.5.	Metale szlachetne	314
7.4.	Przemysł elektromaszynowy	315
7.4.1.	Przemysł metalowy środków transportu i maszynowy	316
7.4.2.	Przemysł precyzyjny, elektrotechniczny i elektroniczny	322
7.5.	Przemysł chemiczny	324
7.5.1.	Przemysł chemii organicznej	325
7.5.2.	Przemysł chemii nieorganicznej	328
7.6.	Przemysł mineralny	331

7.7.	Przemysł drzewno-papierniczy	335
7.8.	Przemysł lekki	337
7.9.	Przemysł spożywczy	339

8

Komunikacja

8.1.	Uwagi ogólne (<i>Jadwiga Rek, Piotr Serafin</i>)	346
8.2.	Transport	346
8.2.1.	Transport lądowy (<i>Jadwiga Rek, Piotr Serafin</i>)	346
8.2.2.	Transport wodny (<i>Jerzy Wrona</i>)	368
8.2.3.	Transport powietrzny (<i>Bogusław Luchter</i>)	381
8.3.	Łączność (<i>Stanisława Klima, Piotr Serafin</i>)	391
8.3.1.	Poczta (<i>Stanisława Klima, Piotr Serafin</i>)	392
8.3.2.	Telegrafia (<i>Stanisława Klima, Piotr Serafin</i>)	393
8.3.3.	Telefonia (<i>Stanisława Klima, Piotr Serafin</i>)	394
8.3.4.	Telekomunikacja bezprzewodowa (<i>Stanisława Klima, Piotr Serafin</i>)	396
8.3.5.	Telekomunikacja satelitarna (<i>Stanisława Klima, Piotr Serafin</i>)	398
8.3.6.	Komunikacja komputerowa (<i>Piotr Serafin</i>)	400

9

Turystyka

(*Jerzy Wrona*)

9.1.	Istota turystyki i podstawowe pojęcia	403
9.2.	Przyczyny gwałtownego rozwoju współczesnej turystyki	404
9.3.	Ruch turystyczny	406
9.4.	Gospodarcze aspekty turystyki	412
9.5.	Turystyka w Polsce	417

10

Handel międzynarodowy

(*Bogusław Luchter*)

10.1.	Znaczenie handlu międzynarodowego w gospodarce państw świata	425
10.2.	Struktura geograficzna handlu międzynarodowego	425
10.3.	Struktura towarowa handlu międzynarodowego	430
10.4.	Handel zagraniczny Polski	437

Literatura	446

Skorowidz	451